T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/305
KARAR NO : 2025/381
KARAR TR : 16/06/2025

ÖZET: Ölüm tarihinin tespiti ile nüfusa tescili istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1)B.B, 2) K.P, 3) N.K, 4) C.T
Vekili : Av. S. Ü
Davalı : İçişleri Bakanlığı-İzmir Nüfus Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkilerin davacısı olduğu H ve Ş'den olma 1307 (1891) Erzurum doğumluA.G'in mirasçılarının tespiti ve veraset ilamı davasında, İzmir 6. Sulh Hukuk Mahkemesinin E.2020/669 sayılı ara kararı ile, *"A.G 'in ölüm tarihinin tespiti hususunda Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açmak üzere talep eden vekiline 1 ay kesin süre verilmesine"* karar verildiğini, 1891 Erzurum doğumlu A.G'in 2024 tarihi itibariyle 133 yaşında olduğu ve hayatta olmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, adıgeçenin ölüm tarihinin tespit edilemediğini belirterek,A.G'in ölümünün tespiti ve nüfusa tescil edilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **İzmir 3. Asliye Hukuk Mahkemesi 03/12/2024 tarih ve E.2024/173, K.2024/510 sayılı kararı** ile, yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"...5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 35. Maddesine göre, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiç bir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddi hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir. Dayanak belgelerindeki bilgilerin aile kütüğüne işlenmesi sırasında yapılmış bir maddi hata söz konusu değil ise aile kütüğününü herhangi bir kaydında düzeltme veya değişiklik ancak mahkeme kararıyla yapılabilecektir.*
>
> *5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 35. Maddesinde "kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiç bir kaydı düzeltilemez." ibaresi yer aldığından, herhangi bir sınırlama olmaksızın nüfus kütüğünde mevcut her kaydın düzeltilmesinin istenebileceği kuşkusuzdur. Zamanaşımı ve hak düşürücü süreye bağlı olamayan nüfus kaydının düzeltilmesine ilişkin davalarda her türlü delile başvurulabilir. (YHGK, 11/02/1998 gün ve 2-87/77 sayılı karar) Nüfus kütüklerindeki doğru olmayan kayıtların düzeltilmesi için mahkemeden karar alınması*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden lttOldd - ST0+ed5 - yVax/I+ - yquJ6U= ile erişebilirsin

zorunludur." TMK.39. Md, Nüfus Hizmetleri Kanunun 11. Md."Nüfus kayıtlarının düzenli ve gerçeğe uygun olarak tutulması kamu düzeni ile ilgilidir. Bu bakımdan hakim resen araştırma yetkisinin sonucu olarak kendiliğinden delil toplama yetkisine sahiptir. Nüfus kayıtlarındaki istemler ile ilgili davalarda mahkemelerin hiç bir kuşku ve duraksamaya neden olmaksızın doğru sicil oluşturmak zorunluluğu bulunduğundan mahkemece sadece taraf ve tanık beyanlarıyla yetinilmeyip resen yaşı itibari ile ölüm olayını bilebilecek tanıklar araştırılıp dinlenmek suretiyle gerçek ölüm tarihinin araştırılıp belirlenmesi gerekir.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 36/1-a bendine göre; nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmi dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır.

Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

Bir hakkın kullanılması için, bir kimsenin sağ veya ölü olduğunun veya belirli bir zamanda yada başka bir kimsenin ölümünde sağ bulunduğunu ileri süren kimse iddiasını ispat etmek zorundadır. (TMK 29. Md.) Doğum ve ölüm, nüfus sicilindeki kayıtlarla ispat olunur. Nüfus sicilinde bir kayıt yoksa veya bulunan kaydın doğru olmadığı anlaşılırsa gerçek durum her türlü kanıtla ispatlanabilir. (TMK 30. Md.) Resmi sicil ve belgelerin içeriğinin doğru olmadığının ispatı, kanunlarda başka bir hüküm bulunmadıkça, herhangi bir şekle bağlı değildir. (TMK 7/2 md.)

Somut olayda, davacının ölü olduğunun tespitini istediği "A.G "in nüfusta kaydının bulunmadığı, sadece İzmir ili, Bayraklı ilçesi, ... ada, ... parselde 98/297 hissedar malik olarak görüldüğü, nüfusta kaydı bulunmayan kişilere ilişkin doğum ve ölüm olaylarının idari işlem ile yapılabileceği (Bknz. İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 1. Hukuk Dairesinin 2024/812 Esas-2024/737 Karar sayılı ilamı) ve idari yargının görevli olduğu göz önüne alındığında davanın usulden reddine..."

3. DavacılardanB.B vekili, bu kez 1891 Erzurum doğumluA.G'in ölüm tarihinin, son görülme tarihi olan 24/12/1955 tarihi itibarıyla tespiti ve nüfus kayıtlarının bu şekilde düzeltilmesi için Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Ankara 9. İdare Mahkemesi 28/042025 tarih ve E.2025/606 sayılı kararı** ile, 5490 sayılı Kanun'un ilgili maddeleri uyarınca davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 'Amaç' başlıklı 1. maddesinde: "(1) Bu Kanunun amacı; kişinin doğumundan ölümüne kadar kişisel ve medenî durumuna, uyrukluğuna ve bunlarda meydana gelebilecek değişikliklere ait doğal ve hukukî olayların belirlenip saptanması, bu amaçla düzenlenmiş kütüklere yazılması, elektronik ortamda ulusal adres veri tabanının oluşturulması, nüfus kayıtları ile adres bilgilerinin ilişkilendirilmesini sağlamaktır." hükmüne,

'Kaydın kapatılması ve yeniden açılması' başlıklı 14. maddesinde: "(1) Nüfus kaydının kapatılması; ölüm, gaiplik, Türk vatandaşlığının kaybı, evlenme, boşanma, evlât edinilme, soybağının düzeltilmesi veya reddi gibi olaylar nedeniyle bir kaydın üzerinde işlem yapılamaz hale getirilmesidir.

(2) Kaydın kapatılmasına ilişkin sebep ortadan kalktığında veya kaydın yeniden açılmasını gerektirecek yeni bir sebep ortaya çıktığında kayıt yeniden açılır. Kaydın açılmasından sonra kişisel durumda meydana gelmiş olan olaylar kişinin kaydına işlenir." hükmüne,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden lttOldd - ST0+ed5 - yVax/I+ - yquJ6U= ile erişebilirsin

'Bildirim süresi ve yükümlü olanlar' başlıklı 31. maddesinde: "(1) Ölüm olayını;

a) Şehir ve kasabalarda 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu gereğince defin ruhsatı vermeye yetkili olanlar,

b) Köylerde, varsa resmî tabip veya sağlık kuruluşu yetkilileri, yoksa köy muhtarları,

c) Hastane ve bakım evi gibi sağlık kurumlarında kurum amirlikleri,

ç) Askeri birliklerde tabipler veya iç hizmet mevzuatına göre kıta komutanlıklarınca görevlendirilmiş olanlar ve askerlik şubeleri,

d) Doğal afetlerde mülkî idare amirlerince görevlendirilecek memurlar,

e) Adlî olaylarda ve kazalarda ilgili Cumhuriyet savcılıkları,

olayın meydana geldiği tarihten itibaren, dış temsilcilikler ise olaydan haberdar oldukları tarihten itibaren on gün içerisinde Genel Müdürlüğe ya da nüfus müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdürler.

(2) Kanunî süre geçtikten sonra nüfus müdürlüklerine gelen ölümlere ait tutanaklar resmî sağlık kurumları kayıtlarına veya diğer resmî belgelere dayanılarak düzenlenmiş ise nüfus müdürlüklerince kabul edilip işleme alınır.

(3) Yurt içinde meydana gelen ölümlerde, ölüm nerede meydana gelmişse o yerin nüfus müdürlüğüne, ölüm yerinin tespit edilememesi halinde ceset nerede bulunmuşsa o yerin, ölüm bir taşıt içinde olmuşsa bu taşıttan çıkarıldığı yerin nüfus müdürlüğüne bildirilir.

(4) Ölenin kaydı yok ise yapılacak soruşturma sonunda Türk vatandaşlığı ve ailesi tespit edildiği takdirde doğum tutanağı düzenlenerek aile kütüğüne önce doğum, sonra ölüm olayı işlenir." hükmüne,

'Ölü olduğu halde aile kütüklerinde sağ görünenler' başlıklı 33. maddesinde: "(1) Ölmüş olduğu halde aile kütüklerinde sağ görülenlere ait ölüm tutanakları, ölüm olayını gösterir belge ile başvurulması halinde nüfus müdürlüklerince düzenlenir ve gerekli işlem yapılır. Herhangi bir belge ibraz edilememesi durumunda ölüm beyanının doğruluğu nüfus müdürlüklerince tahkik ettirildikten sonra düzenlenecek ölüm tutanağı, mülkî idare amirinin emri ile işleme konulur.

(2) Merkezî veri tabanında yer alan kayıtlara göre uzun süre işlem görmeyen ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişiler Genel Müdürlükçe tespit edilir. Tespit edilen kayıtların araştırılması mülkî idare amirinin emriyle kolluk kuvvetlerine yaptırılır. Araştırma sonucu ölü oldukları tespit edilenlerin ölümleri tescil edilir." hükmüne,

'Kayıt düzeltilmesi' başlıklı 35. maddesinde: "(1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir.

(2) Aile kütüklerindeki din bilgisine ilişkin talepler, kişinin yazılı beyanına uygun olarak tescil edilir, değiştirilir, boş bırakılır veya silinir." hükmüne,

'Nüfus davaları' başlıklı 36. maddesinde: "(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:

a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.

b) Haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir. Ad değişikliği hâlinde, nüfus müdürlüğü bu kişinin çocuklarının baba veya ana adına ilişkin kaydı, soyadı değişikliğinde ise eşin ve ergin olmayan çocukların soyadını da düzeltir.

c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(2) Kişilerin başkasına ait kaydı kullandıklarına ilişkin başvurular Bakanlıkça incelenip sonuçlandırılır." hükmüne,

'Maddî hatalar' başlıklı 38. maddesinde: "(1) Bu Kanunun 7 nci maddesinde sayılan aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtlar maddî hata kapsamında değerlendirilir. Bu tür maddî hatalar Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltilir veya tamamlanır." hükmüne,

'Tarihlerde düzeltme ve tamamlama yetkisi' başlıklı 39. maddesinde: "(1) Genel Müdürlük,

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden lttOldd - ST0+ed5 - yVax/I+ - yquJ6U= ile erişebilirsin

nüfus kayıtlarına göre vatandaşların hicrî veya rumî tarihle yazılmış nüfus olaylarının tarihlerini miladî yıla çevirerek aile kütüklerine geçirmeye, doğum tarihlerinin ay ve günü belli olmayanların da eksikliklerini tamamlamaya yetkilidir.

(2) Doğum tarihlerinde doğum yılı yazılıp, doğum ayı ve günü yazılmamış olanların yaşlarının hesaplanmasında doğduğu yılın Temmuz ayının birinci günü, ayı yazılıp da günü belli olmayanlar için de o ayın birinci günü başlangıç olarak alınır." hükmüne yer verilmiştir.

4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 30. maddesinde: "Doğum ve ölüm, nüfus sicilindeki kayıtlarla ispat olunur.

Nüfus sicilinde bir kayıt yoksa veya bulunan kaydın doğru olmadığı anlaşılırsa, gerçek durum her türlü kanıtla ispat edilebilir." hükmüne yer verilmiştir.

09.05.2020 tarih ve 31122 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Nüfus Hizmetleri Uygulama Yönetmeliği'nin 'Amaç' başlıklı 1. maddesinde: "(1) Bu Yönetmeliğin amacı; kişinin doğumundan ölümüne kadar kişisel ve medenî durumuna, uyrukluğuna ve bunlarda meydana gelen değişikliklere ait doğal ve hukuki olayların belirlenmesinin, bu amaçla düzenlenmiş kütüklere yazılmasının, dış temsilciliklerce ve yetkili kurumlarca nüfus olaylarına ait dayanak belgelerini oluşturan bilgilerin merkezi veri tabanına elektronik ortamda gönderilmesinin veya tescilinin, hizmetlerin yürütülmesinde izlenecek yöntemlerin tespit edilmesinin ve uygulamada birliğin sağlanmasıdır." düzenlemesine,

'Görev' başlıklı 5. maddesinde: "(1) Genel Müdürlük; nüfus hizmetlerini düzenlemek, yürütmek, takip etmek, denetlemek ve değerlendirmek, nüfus olaylarının aile kütüklerine tescili esnasında yapılan hatalı veya eksik kayıtları dayanak belgesine göre düzeltmek, değiştirmek, birleştirmek, tamamlamak, mükerrer kayıtları silmek, usulüne göre düzenlenmemiş kayıtlara ilişkin gerekli işlemleri yapmak ve diğer işlemleri tesis etmek, nüfus hizmetleri ile ilgili olarak kurumlar ve diğer yetkili kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamakla görevlidir." düzenlemesine,

'Yetki' başlıklı 6. maddesinde: "(1) Genel Müdürlük; nüfus hizmetlerinin yürütülmesi, soybağının kurulması, maddi hataların düzeltilmesi, aile kayıtlarının birleştirilmesi, mükerrer kayıtların birbirine göre tamamlanması ve diğerlerinin silinmesi, kayıtların taşınması, açılması/kapatılması, tamamlanması, nüfus olaylarının aile kütüklerine tescili esnasında yapılan hatalı veya eksik kayıtların dayanak belgesine uygun olarak düzeltilmesi ve usulüne göre tesis edilmemiş kayıtlara ilişkin gerekli işlemlerin yapılması ile saklı nüfus ve aile kütüklerine yapılacak tescil işlemlerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi hususlarında yetkilidir." düzenlemesine,

'Dava açma yetkisi' başlıklı 30. maddesinde: "(1) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî kurumun göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır.

(2) Haklı sebeplerin bulunması halinde aynı konuya ilişkin nüfus kaydında düzeltme yapılması hâkimden istenebilir.

(3) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.

(4) Babalık veya babalığın tespiti davası adı altında açılan davalar sonucunda alınan kararlar, hukuki niteliği itibari ile değerlendirilmesinin ardından aile kütüklerine tescil edilir." düzenlemesine,

'Ölü olduğu halde aile kütüğünde sağ görünenler' başlıklı 37. maddesinde: "(1) Ölmüş olduğu halde aile kütüklerinde sağ görünenlerin ölüm olayını gösterir belge ile başvurulması halinde nüfus müdürlüklerince gerekli işlem yapılır.

(2) Ölüm olayını gösterir herhangi bir belge ibraz edilememesi durumunda ya da aile kütükleri üzerinde yapılan inceleme sonucunda; nüfus cüzdanı/kimlik kartı aldığına ilişkin bir bilgi olmayan, adres kaydı bulunmayan, uzun süredir işlem görmediği anlaşılan ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişilerin ölü olup olmadıkları araştırılır. Araştırma sonucu ölü oldukları tespit edilenlerin ölüm olayı mülkî idare amirinin onayı ile tescil edilir.

(3) Ölü olduğu değerlendirilen fakat aile kütüğünde sağ görünenler hakkında yapılan araştırma sonucu ölüm tarihi ve yeri tespit edilemeyenlerin ve fiilen idarece araştırma imkânı kalmadığı tespit edilen kayıtların, işlem yapılamaz hale getirilmesinde Genel Müdürlük yetkilidir." düzenlemesine yer verilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden lttOldd - ST0+ed5 - yVax/I+ - yquJ6U= ile erişebilirsin

Dava dosyasının incelenmesinden, davacı tarafından, davacısı olduğuA.G'in mirasçılarının tespiti için açtığı İzmir 6. Sulh Hukuk Mahkemesinin E:2020/669 sayılı dosyasında, "MurisA.G'in ölüm tarihinin tespiti hususunda Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açmak üzere talep eden vekiline 1 ay kesin süre verilmesi" üzerine, açtığı İzmir 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin E:2024/173 sayılı dosyasında Mahkemenin 03/12/2024 tarih ve K:2024/510 sayılı kararıyla görev ret kararı verilmesi üzerine, 1891 Erzurum doğumlu A.G'in ölüm tarihinin son görülme tarihi olan 24.12.1955 tarihi itibariyle tespitine, nüfus kayıtlarının bu şekilde düzeltilmesine yönelik Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne yapılan başvurunun zımnen reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle Mahkememizde görülmekte olan işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

5490 sayılı Kanun'un 36. maddesinde, ilgililerin nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme ve tespit davası açmak hak ve yetkisine sahip oldukları, 38. maddesinde ise nüfus kayıtlarındaki maddi hataların ancak dayanak belgesinde bulunduğu halde kütüklere hatalı veya eksik olarak tescil edilen, hiç yazılmayan veya mükerrer kayıtlarla ilgili olanların nüfus idaresince düzeltilmesinin veya tamamlanmasının mümkün olduğu, 35. maddesinde de, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği kayıtların anlamı ile taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhlerin konulamayacağı hükme bağlanmıştır.

Buna göre, nüfus kayıt düzeltme davaları diğer kayıt düzeltme davaları gibi kamu düzeni ile yakından ilgili bulunduğundan, hakim doğru sicili oluşturmak zorundadır. Nüfus kaydına ilişkin bazı işlemler adli, bazı işlemler de idari kararlarla yapılmaktadır. Adli yargının görev alanına giren davaların ise maddi hata dışındaki nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davaları olduğu açıkça belirlenmiştir. Davacının ileri sürdüğü talebin davacının murisi olduğunu ileri sürdüğü kişiye ait nüfus kaydına hiç işlenmemiş olan ölüm tarihinin tespiti **ile** *bu* tarihin **nüfus***siciline işlenmesi olduğundan uyuşmazlığın görüm ve çözümünde 5490 sayılı Kanun'un ilgili maddeleri uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.*

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 03/06/2024 tarih ve E:2023/446, K:2024/219 sayılı kararı ile 31/10/2022 tarih E:2022/506, K:2022/586 sayılı kararı da bu yöndedir..."

5. Ankara 9. İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için idari yargı dava dosyası ve adli yargı dava dosya sureti Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

6. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun *"2. İspat araçları a. Genel olarak"* başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"Doğum ve ölüm, nüfus sicilindeki kayıtlarla ispat olunur.

Nüfus sicilinde bir kayıt yoksa veya bulunan kaydın doğru olmadığı anlaşılırsa, gerçek durum her türlü kanıtla ispat edilebilir."

7. 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun *"Tanımlar"* başlıklı 3. maddesinin (1). fıkrasının (y) bendi şöyledir:

"(1) Bu Kanunda geçen;

...

(y) Nüfus olayı: Doğum, ölüm, evlenme, boşanma, evlât edinme, tanıma, kayıt düzeltme, soybağının düzeltilmesi, gaiplik gibi kişisel durumlarda değişiklik meydana getiren olayı,

...

ifade eder."

8. 5490 sayılı Kanun'un *"Tescil mecburiyeti"* başlıklı 11. maddesinin (1). fıkrası şöyledir:

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden lttOldd - ST0+ed5 - yVax/I+ - yquJ6U= ile erişebilirsin

"(1) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan her kişi yurt içinde nüfus müdürlüğüne, yurt dışında dış temsilciliğe müracaatla kendisini nüfus kütüklerine yazdırmaya ve kimlik kartı almaya mecburdur. Ergin olmayanların nüfus olaylarını yazdırıp kimlik kartlarını almaya veli, vasi veya kayyımları, bunların bulunmaması halinde, çocukları yanlarında bulunduranlar ile 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun yetkili kıldığı kuruluş yetkilileri görevlidirler."

9. 5490 sayılı Kanun'un *"Kaydın kapatılması* **ve** *yeniden açılması"* başlıklı 14. maddesi şöyledir:

"(1) Nüfus kaydının kapatılması; ölüm, gaiplik, Türk vatandaşlığının kaybı, evlenme, boşanma, evlât edinilme, soybağının düzeltilmesi veya reddi gibi olaylar nedeniyle bir kaydın üzerinde işlem yapılamaz hale getirilmesidir.

(2) Kaydın kapatılmasına ilişkin sebep ortadan kalktığında veya kaydın yeniden açılmasını gerektirecek yeni bir sebep ortaya çıktığında kayıt yeniden açılır. Kaydın açılmasından sonra kişisel durumda meydana gelmiş olan olaylar kişinin kaydına işlenir."

10. 5490 sayılı Kanun'un *"Bildirim süresi ve yükümlü olanlar"* başlıklı 31. maddesi şöyledir:

"(1) Ölüm olayını;

a) Şehir ve kasabalarda 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu gereğince defin ruhsatı vermeye yetkili olanlar,

b) Köylerde, varsa resmî tabip veya sağlık kuruluşu yetkilileri, yoksa köy muhtarları,

c) Hastane ve bakım evi gibi sağlık kurumlarında kurum amirlikleri,

ç) Askeri birliklerde tabipler veya iç hizmet mevzuatına göre kıta komutanlıklarınca görevlendirilmiş olanlar ve askerlik şubeleri,

d) Doğal afetlerde mülkî idare amirlerince görevlendirilecek memurlar,

e) Adlî olaylarda ve kazalarda ilgili Cumhuriyet savcılıkları, olayın meydana geldiği tarihten itibaren, dış temsilcilikler ise olaydan haberdar oldukları tarihten itibaren on gün içerisinde Genel Müdürlüğe ya da nüfus müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdürler.

(2) Kanunî süre geçtikten sonra nüfus müdürlüklerine gelen ölümlere ait tutanaklar resmî sağlık kurumları kayıtlarına veya diğer resmî belgelere dayanılarak düzenlenmiş ise nüfus müdürlüklerince kabul edilip işleme alınır.

(3) Yurt içinde meydana gelen ölümlerde, ölüm nerede meydana gelmişse o yerin nüfus müdürlüğüne, ölüm yerinin tespit edilememesi halinde ceset nerede bulunmuşsa o yerin, ölüm bir taşıt içinde olmuşsa bu taşıttan çıkarıldığı yerin nüfus müdürlüğüne bildirilir.

(4) Ölenin kaydı yok ise yapılacak soruşturma sonunda Türk vatandaşlığı ve ailesi tespit edildiği takdirde doğum tutanağı düzenlenerek aile kütüğüne önce doğum, sonra ölüm olayı işlenir."

11. 5490 sayılı Kanun'un *"Ölü olduğu halde aile kütüklerinde sağ görünenler"* başlıklı 33. maddesi şöyledir:

"(1) Ölmüş olduğu halde aile kütüklerinde sağ görülenlere ait ölüm tutanakları, ölüm olayını gösterir belge ile başvurulması halinde nüfus müdürlüklerince düzenlenir ve gerekli işlem yapılır. Herhangi bir belge ibraz edilememesi durumunda ölüm beyanının doğruluğu nüfus müdürlüklerince tahkik ettirildikten sonra düzenlenecek ölüm tutanağı, mülkî idare amirinin emri ile işleme konulur.

(2) (Ek: 19/10/2017-7039/8 md.) Merkezî veri tabanında yer alan kayıtlara göre uzun süre işlem görmeyen ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişiler Genel Müdürlükçe tespit edilir. Tespit edilen kayıtların araştırılması mülkî idare amirinin emriyle kolluk kuvvetlerine yaptırılır.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden lttOldd - ST0+ed5 - yVax/I+ - yquJ6U= ile erişebilirsin

Araştırma sonucu ölü oldukları tespit edilenlerin ölümleri tescil edilir."

12. 5490 sayılı Kanun'un *"Kayıt düzeltilmesi"* başlıklı 35. maddesinin (1). fıkrası şöyledir:

"(1) Kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydı düzeltilemez ve kayıtların anlamını ve taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhler konulamaz. Ancak olayların aile kütüklerine tescili esnasında yapılan maddî hatalar nüfus müdürlüğünce dayanak belgesine uygun olarak düzeltilir."

13. 5490 sayılı Kanun'un *"Nüfus davaları"* başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasının ilgili (a) ve (c) bentleri şöyledir:

"(1) Mahkeme kararı ile yapılan kayıt düzeltmelerinde aşağıdaki usûllere uyulur:
a) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî dairenin göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır. Kayıt düzeltme davaları nüfus müdürü veya görevlendireceği nüfus memuru huzuru ile görülür ve karara bağlanır.
...
c) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.
..."

14. 5490 sayılı Kanun'un *"Maddî hatalar"* başlıklı 38. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun 7 nci maddesinde sayılan aile kütüklerine tescil edilmesi gereken bilgilerden; dayanak belgesinde bulunduğu halde nüfus kütüklerine hatalı veya eksik olarak tescil edilen ya da hiç yazılmayan bilgiler veya mükerrer kayıtlar maddî hata kapsamında değerlendirilir. Bu tür maddî hatalar Genel Müdürlükçe ya da nüfus müdürlükleri tarafından düzeltilir veya tamamlanır."

15. Nüfus Hizmetleri Uygulama Yönetmeliğinin *"Kayıt Düzeltme Davalarında Yetki ve Temsil"* ana başlıklı, *"Dava açma yetkisi"* başlıklı 30. maddesi şöyledir:

"(1) Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davaları, düzeltmeyi isteyen şahıslar ile ilgili resmî kurumun göstereceği lüzum üzerine Cumhuriyet savcıları tarafından yerleşim yeri adresinin bulunduğu yerdeki görevli asliye hukuk mahkemesinde açılır.
(2) Haklı sebeplerin bulunması halinde aynı konuya ilişkin nüfus kaydında düzeltme yapılması hâkimden istenebilir.
(3) Tespit davaları, kaydın iptali veya düzeltilmesi için açılacak davalara karine teşkil eder.
(4) Babalık veya babalığın tespiti davası adı altında açılan davalar sonucunda alınan kararlar, hukuki niteliği itibari ile değerlendirilmesinin ardından aile kütüklerine tescil edilir."

16. Aynı Yönetmeliğin *"Ölü olduğu halde aile kütüğünde sağ görünenler"* başlıklı 37. maddesi şöyledir:

"(1) Ölmüş olduğu halde aile kütüklerinde sağ görünenlerin ölüm olayını gösterir belge ile başvurulması halinde nüfus müdürlüklerince gerekli işlem yapılır.
(2) Ölüm olayını gösterir herhangi bir belge ibraz edilememesi durumunda ya da aile kütükleri üzerinde yapılan inceleme sonucunda; nüfus cüzdanı/kimlik kartı aldığına ilişkin bir bilgi olmayan, adres kaydı bulunmayan, uzun süredir işlem görmediği anlaşılan ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişilerin ölü olup olmadıkları araştırılır. Araştırma sonucu ölü oldukları tespit edilenlerin ölüm olayı mülkî idare amirinin onayı ile tescil edilir.
(3) Ölü olduğu değerlendirilen fakat aile kütüğünde sağ görünenler hakkında yapılan araştırma sonucu ölüm tarihi ve yeri tespit edilemeyenlerin ve fiilen idarece araştırma imkânı kalmadığı tespit edilen kayıtların, işlem yapılamaz hale getirilmesinde Genel Müdürlük

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden lttOldd - ST0+ed5 - yVax/I+ - yquJ6U= ile erişebilirsin

yetkilidir."

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/06/2025 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliğiyle karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Arzu ÇETİNDERE ŞAŞI'nın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, tapu kayıt maliki A.G'in ölüm tarihinin tespiti ile nüfus kaydına tescili istemiyle açılmıştır.

20. Dava dosyasının incelenmesinden; davacılar tarafından açılan, H ve Ş 'den olma 1307 (1891) Erzurum doğumlu A.G'in mirasçılarının tespiti ve veraset ilamı davasında, İzmir 6. Sulh Hukuk Mahkemesinin E.2020/669 sayılı ara kararı ile *"A.G 'in ölüm tarihinin tespiti hususunda Asliye Hukuk Mahkemesinde dava açmak üzere talep eden vekiline 1 ay kesin süre verilmesine"* karar verildiği;A.G'in İzmir ili, Bayraklı ilçesi, ... ada, ... parselde 98/297 hissedar malik (ıslah imar) olarak, davacıların babası R.T 'ın 199/297 hissedar malik olarak görüldüğü; davacılar tarafından, adıgeçenin 1891 Erzurum doğumlu olup, 2024 tarihi itibariyle 133 yaşında olduğu ve hayatta olmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğu, nüfus kayıtlarında herhangi bir kaydın olmadığı, sadece tapu kaydında isminin bulunduğu belirtilerek, A.G'in ölüm tarihinin tespiti ve nüfusa tescil edilmesi istemiyle dava açıldığı anlaşılmaktadır.

21. 5490 sayılı Kanun'un 35. maddesinde, kesinleşmiş mahkeme hükmü olmadıkça nüfus kütüklerinin hiçbir kaydının düzeltilemeyeceği, kayıtların anlamı ile taşıdığı bilgileri değiştirecek şerhlerin konulamayacağının; 36. maddesinde, ilgililerin nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme ve tespit davası açmak hak ve yetkisine sahip oldukları; 38. maddesinde ise, nüfus kayıtlarındaki maddi hataların ancak dayanak belgesinde bulunduğu halde kütüklere hatalı veya eksik olarak tescil edilen, hiç yazılmayan veya mükerrer kayıtlarla ilgili olanların nüfus idaresince düzeltilmesinin veya tamamlanmasının mümkün olduğu hükme bağlanmıştır.

22. Buna göre, nüfus kayıt düzeltme davaları diğer kayıt düzeltme davaları gibi kamu düzeni ile yakından ilgili bulunduğundan, hakim doğru sicili oluşturmak zorundadır. Nüfus kaydına ilişkin bazı işlemler adli, bazı işlemler de idari kararlarla yapılmaktadır. Adli yargının görev alanına giren davaların ise maddi hata dışındaki nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davaları olduğu açıkça belirlenmiştir. Davacıların ileri sürdüğü talebin, tapu kayıt maliki A.G' e ait nüfus kaydına hiç işlenmemiş olan ölüm tarihinin tespiti ile bu tarihin nüfus siciline işlenmesi

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden lttOldd - ST0+ed5 - yVax/I+ - yquJ6U= ile erişebilirsin

olduğundan, uyuşmazlığın Türk Medeni Kanunu ve Nüfus Hizmetleri Kanunu hükümleri uyarınca adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 9. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İzmir 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 03/12/2024 tarih ve E.2024/173, K.2024/510 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 9. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İzmir 3. Asliye Hukuk Mahkemesinin 03/12/2024 tarih ve E.2024/173, K.2024/510 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/06/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden lttOldd - ST0+ed5 - yVax/I+ - yquJ6U= ile erişebilirsin